

11.

Wartość seksualności oraz jej akceptacja

I. PROSPEKT WARTOŚCI

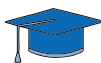
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój moralny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Zrozumienie znaczenia seksualności: miłości, macierzyństwa i ojcostwa

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kierowanie się na dobro drugiej osoby odmiennej płci

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Seksualność jako sposób relacji międzysobowych¹.

¹ „Nie można tedy żadną miarą mniemać, iż popęd seksualny, który ma swoją własną celowość w człowieku, celowość z góry określoną, niezależną od woli i samostanowienia człowieka, jest czymś, co znajduje się poniżej osoby i poniżej miłości. Celem właściwym popędu jest

- Seksualność jako dar i zadanie.
- Seksualność jest wartością, która w naturalny sposób przynależy do natury człowieka.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Seksualność jest jednym z wymiarów relacji osobowej.
- Popęd podlega rozumowi i wolnej woli człowieka – nie powinien być nieświadomą siłą.
- Seksualność nie służy tylko do zaspokajania zmysłowych potrzeb.
- W relacjach psychoseksualnych druga płć jest osobą, a nie przedmiotem.

Zasady

- Jestem odpowiedzialny za to, jak kieruję swoją seksualnością.
- Zawsze mam na względzie dobro drugiej osoby odmiennej płci.
- Nie postrzegam drugiej osoby tylko ze względu na jej przymioty seksualne.
- Mam świadomość, że niezależnie od moich emocji i pragnień, druga osoba jest zawsze podmiotem i celem spotkania.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Dobre relacje między rodzicami stanowią przykład sensu seksualności i jej właściwego ukierunkowania.
- Seksualność jest integralną częścią miłości i musi być przeżywana z szacunkiem dla drugiej osoby.
- Seksualność jest znakiem miłości ludzkiej.

Zasady

- Kształtuję w moim dziecku właściwe pojęcie miłości. Jest to pragnienie dobra dla drugiej osoby.

---

istnienie gatunku Homo sapiens, jego przedłużanie, *procreatio*, a miłość osób, mężczyzny i kobiety, kształtuje się w obrębie tej celowości, niejako w jej łożysku, kształtuje się jakby z tego tworzywa, którego popęd dostarcza”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 51.

- Uczę moje dziecko, jak przeżywać seksualność².
- Uczę młodego człowieka, że seksualność realizuje się przez ojcostwo i macierzyństwo.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Dar seksualności nakazuje szacunek dla drugiej osoby.
- Akceptacja i postępowanie zgodne ze swoją płcią kształtuje się w środowisku szkolnym.
- Postawa nauczyciela ma być przykładem przeżywania seksualności na miarę godności osoby.

Zasady

- Wymagam, żeby między uczniami panowały właściwe relacje.
- Uświadamiam uczniom, że seksualność przynależy do sfery miłości.
- Chronię młodzież przed zbyt wczesnym rozbudzeniem i inicjacją seksualną.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Zapraszamy na lekcję małżeństwo, które opowiada, jak przygotować się do roli męża i ojca, żony i matki. Poprzez swoje doświadczenie ukazują, na czym polega odpowiedzialność za dobro drugiej osoby. Pomocą dydaktyczną mogą być nagrania Wandy Póltawskiej *Jestem odpowiedzialny za swój kwiat* lub Jacka Pulikowskiego *Kobieta + Mężczyzna. Obdarowani sobą czy skazani na siebie? Czyli o sztuce budowania więzi.*

² Na rodzicach spoczywa szczególna odpowiedzialność w sferze wychowania seksualnego. Istotne znaczenie dla harmonijnego wzrastania ma fakt, by dzieci stopniowo i w sposób uporządkowany poznawały sens płciowości oraz uczyły się doceniać ludzkie i moralne wartości z nią związane. „Ze względu na powiązania zachodzące pomiędzy wymiarem płciowym osoby a jej wartościami etycznymi, wychowanie ma doprowadzić do znajomości zasad moralnych i uznania ich za konieczną i cenną gwarancję odpowiedzialnego wzrostu osobowego w dziedzinie płciowości ludzkiej” (FC 37). Rodzice są zobowiązani do zweryfikowania sposobów realizacji wychowania seksualnego w instytucjach wychowawczych w celu sprawdzenia, czy tak ważny i delikatny temat podejmowany jest we właściwy sposób.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzież jest świadoma odpowiedzialności, jaką niesie seksualność. Zdaje sobie sprawę, że seksualność wiąże się z ojcostwem i macierzyństwem i dlatego trzeba do tych ról dojrzeć. Do dojrzałego przeżywania swojej płciowości młody człowiek przygotowuje się w rodzinie, poprzez samowychowanie i zdobywanie właściwej wiedzy.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież dąży do zaspokajania i realizowania popędu seksualnego w oderwaniu od kontekstu miłości i odpowiedzialności. Przedwczesna inicjacja seksualna osób niedojrzałych wypacza proces psychicznego rozwoju, powoduje zagrożenie niewłaściwymi nawykami i zachowaniami psychofizycznymi.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wymiar biologiczny jest częścią człowieka, tak i seksualności nie można wyizolować od innych jego sfer. Płeć stanowi jeden z fundamentalnych wyznaczników osobowości. W procesie identyfikacji płciowej ważną rolę odgrywa rodzic i nauczyciel tej samej płci. Z czasem umacniają się kontakty społeczne, identyfikowanie się z rówieśnikami.

Bardzo ważne jest zrozumienie przemian psychoseksualnych dziecka, gdyż ten okres będzie miał wpływ na trudny czas dojrzewania. Ważne jest, aby nie zaburzyć tego procesu oraz podjąć dialog dostosowany do wieku i poziomu rozwoju dziecka. To czas, kiedy dziecko uczy się o granicach własnej cielesności oraz innych. To proces, w którym uczy się podejścia do bliskości.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Hans Christian Andersen – urodzony 2 kwietnia 1805 roku, zmarł w wieku 70 lat, duński pisarz i poeta. Choć zaczął od pisania sztuk teatralnych i twórczości dla dorosłych, to największą sławę zdobył właśnie dzięki swojej twórczości baśniopisarskiej. Dzisiaj jego baśnie oraz ich przesłania są rozpoznawalne na całym świecie.

Pomimo tego, że opowiadanie pt. *Mała Syrenka* zostało po raz pierwszy opublikowane w 1837 roku, to nadal pozostaje jedną z najbardziej rozpoznawalnych i lubianych bajek Andersena. Jest to także jedna z najpiękniejszych historii miłosnych przedstawionych w literaturze. Doczekała się wielu ekranizacji i adaptacji teatralnych, jak również wielu interpretacji. Opowiada o syrenie morskiej, która zakochała się w człowieku, który był księciem. Temat miłości był częstym tematem podejmowanym przez duńskiego pisarza, niestety najczęściej przedstawiał miłość jako uczucie tragiczne.

Nie inaczej jest w *Małej Syrence*, gdyż miłość w tej baśni nie zostaje spełniona. Ma ona jednak szczególny wymiar, bo syrena Ariel wiele poświęca, a historia ta ukazuje nam, że miłość wznosi się ponad egoistyczne cele, jest ponad nasze doczesne życie, ponad świat materialny.

– I jeszcze to pamiętaj – zaśmiała się wiedźma – że skoro raz przybierzesz postać ludzką, nie możesz stać się na powrót Syreną. Nigdy już więcej nie wrócisz do morza, nie zobaczysz siostr swoich, ojca ani babki, a jeśli cię królewicz nie pokocha nad ojca, matkę i ksiądz wam nie zwiąże rąk przed ołtarzem, to nie zdobędziesz duszy nieśmiertelnej! A gdy królewicz inną zaślubi kobietę, serce ci pęknie, i zmienisz się w pianę znikomą.

– Niech się tak stanie – szepnęła księżniczka, blada jak płatek lilii.

– Dobrze, ale musisz zapłacić mi za to – rzekła znów jędza – a to drogi napój i wiele żądać będę. Na ziemi i w morzu nie ma piękniejszego głosu nad twój i zapewne chciałaś nim oczarować królewicza. Ale głos ten musisz mi oddać. Nic droższego nie masz. Musisz mi nim zapłacić za moją krew własną, z której przyrządzę napój, aby był skuteczny jak cięcie miecza.

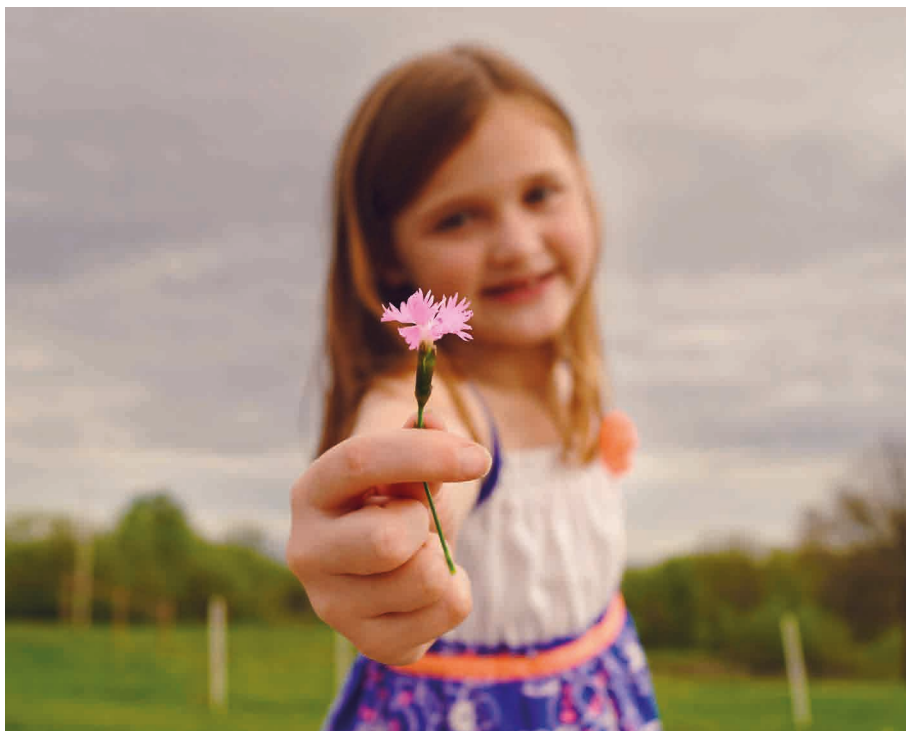
– Więc cóż mi pozostanie – szepnęła Syrena – jeśli mi głos zabierzesz?

H.Ch. Andersen, *Mała Syrenka*, w: tegoż, *Baśnie*, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2005, s. 29-31.

- Zostanie ci twarz piękna, ruchy pełne wdzięku i oczy, które przemawiać umieją. To dosyć. No, cóż? Straciłaś odwagę? Daj mi język, utnę ci go na zapłatę i zaraz zrobię napój.
- Niech tak będzie – rzekła ze smutkiem Syrenka.

Powyższy fragment opowiadania pt. *Mała Syrenka* opisuje pakt, jaki zawiera syrenka ze złą czarownicą. W zamian za jej piękny głos, wiedźma zamienia jej rybi ogon na nogi, aby mogła wyjść na ląd i być z ukochanym księciem. Jednakże ceną nie jest tylko jej głos, ale ogromne poświęcenie Ariel: już nigdy nie wróci do oceanu, do swojego domu i rodziny. Ta wieczna rozłąka ze swoją rodziną i ukochaną krainą dzieciństwa to cena, jaką Ariel jest w stanie ponieść w imię wyższych wartości.

Historia Arielki może być punktem wyjścia do rozmowy z dziećmi na temat miłości i płciowości oraz tego, że odrębność każdego człowieka jest czymś naturalnym i ważnym. Należy zwrócić uwagę nie tylko na wielkość różnic płciowych, ale też na głębszy wymiar uczuć, takich jak: miłość, sympatia, przyjaźń.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Reakcje seksualne można wyzwolić w każdym wieku, już od wczesnego dzieciństwa. Wcześnie rozbudzony, w niewłaściwym okresie życia, pęd seksualny może stać się źródłem zaburzeń nerwicowych, gdy jest w nieprawidłowy sposób tłumiony. Dlatego tak ważne jest wychowanie seksualne, oparte na rzetelnej informacji biologicznej. Brak informacji, a zwłaszcza brak formacji postaw, może spowodować różnego rodzaju aberracje (takie, jak onanizm dziecięcy i młodzieżowy). Jest to bardziej problem wychowawczy niż lekarski, jakkolwiek z reguły tam, gdzie są nieprawidłowe postawy człowieka, występuje reakcja nerwicowa jako odpowiedź organizmu i systemu nerwowego na ciągłe napięcie.

K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 253-254.

Jako pierwsza powstaje i rozwija się komunია pomiędzy małżonkami; na mocy przymierza miłości małżeńskiej mężczyzny i kobiety „już nie są dwoje lecz jedno ciało” (Mt 19,6; por. Rdz 2,24) i powołani są do ciągłego wzrostu w tej komunii poprzez codzienną wierność małżeńskiej obietnicy obopólnego, całkowitego daru. Owa komunია małżeńska ma swoje korzenie w naturalnym uzupełnianiu się mężczyzny i kobiety.

FC 19.

Ta szczególna przyjaźń między mężczyzną a kobietą nabiera charakteru obejmującego całość, właściwego tylko jedności małżeńskiej. Właśnie dlatego, ponieważ obejmuje całość człowieka, jedność ta jest również wyłączna, wierna i otwarta na przyjęcie potomstwa. Wszystko jest wspólne, w tym seksualność, z zachowaniem wzajemnego szacunku. Sobór Watykański II wyraził to mówiąc, że „miłość taka, łącząca w sobie wartości ludzkie i Boskie, prowadzi małżonków ku wolnemu i wzajemnemu darowi z samych siebie, potwierdzonemu zarówno delikatnością uczuć jak i czynem, i przenika całe ich życie”.

AL 125.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

A gdy ją przyprowadził do mężczyzny, mężczyzna powiedział: „Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała! Ta będzie się zwała niewiastą, bo ta z mężczyzny została wzięta”. Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem. Chociaż mężczyzna i jego żona byli nadzy, nie odczuwali wobec siebie wstydu.

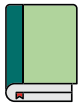
Rdz 2,23-25.

KKK 2361;
por. 2351; 2354.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Płciowość jest podporządkowana miłości małżeńskiej mężczyzny i kobiety. W małżeństwie cielesna intymność małżonków staje się znakiem i rękojmą komunii duchowej.

IV. LITERATURA

- Andersen H.Ch., *Mała Syrenka*, w: tegoż, *Baśnie*, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2005.
- Eldredge J., *Dziki serce. Ćwiczenia w drodze. Osobisty przewodnik prowadzący do odkrycia tajemnicy twojego męskiego ducha*, tłum. M. Sabiłło-Widera, wyd. Logos, Warszawa 2005.
- Eldredge J., *Podróż pragnień. W poszukiwaniu życia, o jakim marzyliśmy*, tłum. J. Muranty, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Eldredge J., *Urzekająca – dziennik osobisty. Odkrywanie tajemnicy kobiecej duszy*, tłum. J. Muranty, S. Ryżyk, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Franciszek, *Adh. Amoris laetitia. O miłości w rodzinie*, Wydawnictwo M, Kraków 2016.
- Grimm J., Grimm W., *Baśnie braci Grimm*, tłum. M. Tarnowski, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
- Jan Paweł II, *Adh. Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 69-132.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.

- Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, tłum. D. Chodyniecki, wyd. Jedność, Kielce 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Posłuchaj, córko... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2006.
- Posłuchaj, synu... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Kondraciuk, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2006.
- Półtawska W., *Jestem odpowiedzialny za mój kwiat [MC]*, wyd. Rhetos, Warszawa [b.r.].
- Pulikowski J., *Kobieta + Mężczyzna. Obdarowani sobą czy skazani na siebie? Czyli o sztuce budowania więzi [CD]*, wyd. Rethos, Warszawa 2007.
- Rise C., *Sztuka ojcostwa*, tłum. A. Soćko, wyd. W drodze, Poznań 2006.
- Sattler H., *Rodzice, dzieci i «te sprawy»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2013.
- W trosce o integralne wychowanie*, red. M. Nowak, T. Ożóg, A. Rynio, wyd. KUL, Lublin 2003.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.

